

EDİRNE CAMİSİ / DİNİ EĞİTİM VE KÜLTÜR MERKEZİ MİMARİ RAPOR

Cami tasarımının ana fikri; eşkenar dörtgenlerle kurgulanmış beşgen tabana çevresinde kütle ve mekanın sağlam bir geometri ile kristalize edilmesi ile oluşturuldu. Böylece, simgeleşen geleneksel cami kubbesi imajı korunup, modern cami kabuk formu elde edilmiştir. Çukur avludan yükselen kristal cami ana kütleyle bütünleşmiş kapalı şerefeli minare, paralel geometrik prensiplerle tasarlanmıştır.

Düzgün beşgenin köşegenleri ve kenarları arasında Altın Oran (Divine Proportion, tanrısal oran 1,618) bağlantısı vardır. Köşegenlerinin kesiştiği noktada köşegen doğrusu üzerinde Altın Bölümü (Golden Section) tanımlar. Büyük geometri bilgini Pythagoras düzgün beşgene çok önem vermiş hatta onu kutsamıştır. İslam mimarlığında beşgen, eşkenar dörtgen formlar bezemelerde çok kullanılmıştır. Biz ise bu geometrik biçimleri kütle, mekan ve strüktür kurgulamak için üçüncü boyutta kullandık, bu elemanlarla 'saf' kristal bir kütle elde ettik. Bu kristal kütle ve mekanın oran dengelerini gözeterek, boşluk – doluluk ve mekan bölüntü kurgularını bütünüün ayrılmaz parçaları niteliğinde biçimlenmeyi amaçladık ve çevre bağlantılarını da bu paralelde konumlandırdık. Camide islam açısından baktığımızda beşgen geometrinin beş köşesini islamın beş şartı (Kelime-i Şahadet, namaz kılmak, oruç tutmak, zekat vermek ve hacca gitmek) temsil eder biçimde anlamlandırdık.

Kütlenin ana eşkenar yüzeylerinde küfi yazıyla yazılmış Kur'an-ı Kerim'in özeti mahiyetindeki ihlas suresi cam-vitray pencereler olarak tasarlandı. Bu yazı ile pencerelerden ışığın ana mekana süzülerek girmesini sağladık. Gündüz, gün ışığı ile ihlas suresinden ibadet mekanına ışık huzmeleri düşerken; gece, cami içerisindeki ışık ihlas suresinden dışarı yansıtılır, cami varlığı kuvvetlendirilir. Bu şekilde anlamlı, fonksiyonel bir bezeme elde edilmiştir.

"Allah", "Hz. Muhammed" ve "Kelime-i Tevhid" yazılarıyla ile motiflendirilen mihrap, minber ile avize; cami kabuk formunun gerekli ölçekte küçültülerek cami ile bütünlük sağlayacak şekilde tasarlanmasıyla elde edilmiştir. Işık, cami geometrisi ve yüksekliği ile iman edenleri dünya hayatından arındırılmış manevi, uhrevi ortam yaratırken; minber, mihrap ve avize cami formunda insan ölçeği sağlar ve kible yönelimini kuvvetlendirir.

Binanın ana strüktürü 20 cm kalınlığında cami kristal geometrisi ile özdeşleşen betonarme kabuk olarak düşünülmüştür. Kabuğun yazılı bölümleri boşaltılarak iskelet hale getirilerek dayanımı zayıflamadan hafifletilmiş boşluk bölümlerin prekast hafif elemanlarla kaplanması öngörülmüştür. Minarede, betonarme kılıf –kabuk alternatif olarak ön germeli sistemle de çözümlenebilir. Daha pratik alternatif olarak, cami ve minare tamamen çelik strüktür olarak yapılabilir. Çift kompozit katmanlı, izolasyonlu, içinden mekanik ve elektrik sistemlerin geçtiği camla combine edilmiş özel boyalarla korunmuş çelik kabuklu strüktür inşaat süresini de kısaltarak daha rafine bir yapı elde edilmesini sağlayacaktır.

Yumurta formu cami kabuğu, formu ve yüksekliği sayesinde cami içi elverişli iklimin sağlanmasına ve sesin homojen biçimde dağıtılarak mekan içinde gerekli ses konforu sağlanmasına yardımcı olur.

Dini eğitim ve kültür alanlarını cami ana mekan ve kütlesini kullanımını destekliyecek şekilde, kısmen açığa çıkan bir yapı olarak tasarladık. Burada 6 adet derslik, 4 adet atölye, 2 adet 180'er kişilik toplantı salonu, imam ve müezzin odaları, cami meydanından kullanılan kapalı şadırvan ve wc ler bulunmaktadır. Bodrum katla bağlantılı alt katta kadınlara ve erkeklere iki ayrı ek şadırvan ve wc ler yer almaktadır. Caminin kütle geometrisiyle uyumlu ön eğimli cam cepheden ve tepeden peysaj içindeki cam ışıklıktan iç mekana günışığı alınmakta , merdiven galeri boşluğu ve eğimli cam cephe gerisindeki galeri boşluğundan alt bodrum kata kadar yeterli günışığı alınmaktadır.

Ayrıca teknik alanlar (kazan dairesi, jeneratör, elektrik pano odaları), su depoları, depolar bodrum katta yer almaktadır, teknik alanlar kuranglez ve kanallarla dışa bağlanmıştır. Cami ve ek binaya avludan minare etrafındaki geniş rahat merdivenle inilmekte, bu iki mekan geniş bir koridorla birbirine bağlanmaktadır.

Dini eğitim ve kültür merkezi binasının üstünde kademeli bahçeler şeklinde bina geometrisi ile uyumlu peysaj düzenlemesi yapılmış, peysajın dar başlangıç noktasındaki meydana bir su elemanı ile dini kompleks vurgulanmıştır.

Beşgen planlı ana ibadet mekanı 320 kişilik, mahfel katı 310 kişilik olmak üzere zemin üstünde toplam 630 kişilik kapalı ibadet alanı bulunmaktadır. Bodrum katta 220 kişilik konferans ve toplantı salonu gerektiğinde ibadet alanı olarak kullanılmak üzere düzenlenebilmektedir. Böylece toplam kapalı ibadet alanı 850 kişilik kapasiteye ulaşmaktadır. Cami avlusu 1700 kişilik açık ibadet imkanına sahiptir. 300 kişilik alt açık avlu ile birlikte 2000 kişilik açık ibadet alanı, 850 kişilik kapalı alanla birlikte toplam 2850 kişilik ibadet alanı imkanı mevcuttur.

ADNAN KAZMAOĞLU, Y.Mimar / PINAR KAYHAN, Y.Mimar